

Justitiedepartementet
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.L7@regeringskansliet.se

**Remissvar på promemorian Kompletterande förslag till
betänkandet Skärpta och tydligare krav på vandel för
uppehållstillstånd (SOU 2025:33)
(Ju2025/02026)**

Migrationsverket anser generellt att det är positivt att nationell lagstiftning harmonieras med EU-rätten. En sådan ordning skapar tydlighet och medför att de individer som faktiskt omfattas av ett direktiv, i detta fall familjeåterföreningsdirektivet¹, får åtnjuta det skydd som direktivet tillhandahåller.

Migrationsverket anser dock att de föreslagna bestämmelsernas ordalydelse och utformning riskerar att leda till otydligheter, vilket i sin tur kan leda till bristande enhetlighet och kvalitet i tillämpningen.

Bestämmelsernas utformning

Hänvisningen till ”uppehållstillståndet” i bestämd form i 5 kap. 17 a § utlänningslagen riskerar, vid en första anblick, att medföra oklarheter rörande om det är den sökandes uppehållstillstånd som avses, eller anknytningspersonens. Av författningskommentaren m.m. framgår att det är den sökandes uppehållstillstånd som avses, det är dock i detta skede fråga om ett presumtvt uppehållstillstånd eftersom något tillstånd inte beviljats. Oklarheten förstärks av att artikel 3 i familjeåterföreningsdirektivet (som bestämmelsen också direkt hänvisar till) primärt talar om *referenspersonens* uppehållstillstånd.

Förslagen till lagtext är även svårlästa och det vore önskvärt att det tydligare framgår att det som avses är att bestämmelserna ska tillämpas på de situationer som *inte omfattas av familjeåterföreningsdirektivet*. Vidare är det överlag förenat med en ökad komplexitet att det i de föreslagna lagrummen hänvisas

¹ Rådets direktiv 2003/86/EG av den 22 september 2003 om rätt till familjeåterförening

direkt till familjeåterföreningsdirektivet. Det vore att föredra om centrala delar av direktivet istället skrivs ut i bestämmelserna.

EU-domstolens kompetens

Migrationsverket anser även att det finns en viss risk för att den föreslagna ordningen hamnar i konflikt med EU-rätten och efterlyser ett utvecklat resonemang i denna del. Familjeåterföreningsdirektivet har genomförts i 5 kap. 3 § utlänningslagen i svensk rätt, varigenom rättigheterna enligt direktivet har utsträckts till fler personer än dem som omfattas av direktivet. 5 kap. 3 § utlänningslagen, som har sin grund i familjeåterföreningsdirektivet, ska tolkas i enlighet med EU-domstolens praxis oavsett till vem anknytning åberopas (jfr C 380/17 och C-635/17). Jfr resonemangen i betänkandet *Skärpta villkor för anhöriginvandring*, SOU 2025:95, s. 145–146;

”I sammanhanget ska noteras att EU-domstolen är behörig att meddela förhandsavgöranden beträffande unionsbestämmelser även i situationer då de faktiska omständigheterna i det nationella målet inte direkt omfattas av unionsrättens tillämpningsområde. Eftersom Sverige valt att utsträcka de rättigheter som familjeåterföreningsdirektivet ger till fler personkategorier än de som omfattas av direktivet finns ett unionsintresse av att bestämmelserna tolkas enhetligt, även i sådana situationer som inte omfattas av EU-rätten. Det innebär att tolkningen av reglerna i nuvarande 5 kap. 3 § utlänningslagen, som har sin grund i familjeåterföreningsdirektivet, måste tolkas i enlighet med EU-domstolens praxis, oavsett till vem anknytning åberopas.”

Enligt verkets mening vore den bästa lösningen att ikraftträdande av detta lagstiftningsarbete sammanfaller med förslagen i betänkandet *Skärpta villkor för anhöriginvandring*, SOU 2025:95, där en tydligare uppdelning av 5 kap. 3 § utlänningslagen görs utifrån familjeåterföreningsdirektivets tillämpningsområde. Om de tillstånd som faller utanför familjeåterföreningsdirektivet görs till nationella fakultativa tillståndsgrunder kommer den utökade vandelsprövning som föreslås i betänkandet *Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd*, SOU 2025:33, automatiskt bli tillämplig. Genom att det där föreslås att 5 kap. 3 § utlänningslagen delas upp utifrån de situationer som omfattas av, respektive inte omfattas av, EU-rätten blir det också tydligare för tillämparen när EU-domstolens praxis måste beaktas.

Övrigt

Migrationsverket noterar även att det i författningskommentaren anges att det i normalfallet inte torde föreligga några svårigheter att avgöra när en ansökan om uppehållstillstånd faller inom direktivets tillämpningsområde. Så kan i och för sig vara fallet när det är en svensk eller nordisk medborgare som är anknytningsperson. Artikel 3 i direktivet innehåller dock även bl.a. ett krav på att tredjelandsmedborgare ska ha välgrundade utsikter att få ett varaktigt uppehållstillstånd, vilket kan vara en komplicerad bedömning att ta ställning till.

Avslutningsvis vidhåller Migrationsverket i sin helhet de synpunkter som verket lämnat i remissförfarandet beträffande betänkandet *Skärpta och tydligare krav på vandel för uppehållstillstånd*, SOU 2025:33.

Detta yttrande har beslutats av undertecknad generaldirektör efter föredragning av rättslig expert Maria Källberg. I den slutliga handläggningen har även enhetschefen för migrationsrättsenhet 1 Per Löwenberg och rättschefen Carl Bexelius deltagit.

Maria Mindhammar
Generaldirektör